

Alexandra Brabcová

- PhDr Alexandra Brabcová studovala na filosofické fakultě university Karlovy v Praze.
- V letech 1979 – 1993 pracovala v Národní galerii v Praze - v roce 1991 jako náměstkyně ředitele.
- V roce 1992 získala Fulbrigtovo stipendium na studium managementu neziskových organizací ve Smithsonian institution ve Washingtonu.
- V letech 1997-2002 vedla pilotní program Brána muzea otevřená Nadace Open Society Fund Praha.
- Zaměřuje se na problematiku veřejné role muzeí a revitalizace kulturně-historického dědictví. Je konzultantkou v oblastech projektového managementu, managementu změny a strategického plánování.

Jako manažerka nebo lektorka se účastnila kulturních vzdělávacích projektů v Česku i na Slovensku například:

- Brána muzea otevřená,
- Neziskové organizace na cestě do EU,
- Bližšie k múzeu,
- Muzea tretej generácie

Z nich nejvýznamnější je Brána muzea otevřená

Brána Muzea otevřená:

Brána muzea otevřená je pilotní projekt, který probíhal v letech 1998-2002

Vznikl díky Nadaci Open Society Fund Praha, která zajistila nejen granty, ale také analýzy, strategie vedení a kontrolu celého projektu – tedy zpětnou vazbu

Zaměřila se na muzea financovaná z veřejných prostředků a to konkrétně malá muzea regionálního charakteru, ne velká a národní.

Programu se zúčastnilo 40 pracovníků z regionálních a městských muzeí. V těchto muzeích zastávali různé funkce, měli různé vzdělání, věk a kompetence, společná jim byla motivace a profesně občanské postoje, díky nimž se do projektu zapojili.

Cíle projektu:

- Změnit návštěvníka z pasivního nákupce lístků na konkrétní osobnost, která je klientem se specifickými potřebami
- Uspokojovat rozličné požadavky těchto klientů – tj. práce s menšinami, postiženými, místními spolky.
- Rozvíjení vzdělávací funkce muzea, představit muzeum jako instituci, která zprostředkovává lidem jejich minulost i současnost
- vytváření vztahu muzea a místního společenství a působení muzea v rámci občanské společnosti

„...vytvořit model a položit systémové základy veřejné role muzea v místním společenství“
[1]str.(15)

- Projekt sestával z teoretického vzdělávací semináře a grantového programu (který poskytl prostředky pro realizaci konkrétních animačních programů)
- Účastníci si měli osvojit schopnost organizace; propagace; realizace a žádání o dotace
- Důraz byl kladen nejvíce na realizace animačním programů
- Projekt zakládal i na sdílení zkušeností účastníků
- Díky grantovému systému měla nadace možnost analýzy a monitorování projektů

Zásady Brabcové pro galerijní pedagogiku:

V rámci seminářů k projektu formovala PhDr. Brabcová svá stanoviska a cíle v oblasti galerijní pedagogiky

„Muzea mohou odpovědět na měnící se potřeby lidí tím, že naleznou své místo v učící se společnosti 21.století, v níž se vzdělávání a informace stávají klíčovým kapitálem“
A.Brabcová; [1]str.26

- Prosazuje vnímání muzea jako vzdělávací instituce - ne jako statické výstavní prostory
- Jako problém chápe přístup muzea, které sebe samo představuje jako „elitní“ instituci pro „intelektuální“ vrstvu a vylučují tak většinu, která se neorientuje v kulturních a historických souvislostech
- Každá expozice by měla obsahovat vzdělávací prvky, s přihlédnutím na konkrétní znalosti a potřeby cílové skupiny návštěvníků
- Nutné je začlenění profese pedagogického pracovníka do muzejního týmu a dodání jeho práci dostatečné vážnosti

Vztah Škola – Muzeu

Dohoda školy a muzea musí být oboustranně výhodná (ne za cenu bezplatných programů pro školy)

Vztah škola – muzeum je třeba dlouhodobě budovat

Je třeba aby:

- *škola objevila a rozpoznala vzdělávací a výchovnou hodnotu muzea pro své vzdělávací záměry*
- *se v muzeu odehrávali aktivity, které škola nemůže nabídnout nebo zajistit*
- *návštěva muzea byla zahrnuta do výukového programu každé školy (zatím se zpravidla nachází v kategorii školních výletů)*
- *návštěva muzea byla ve spolupráci s muzeem předem koncepčně připravena tak, aby mohla být co nejefektivněji využita*
- *škola pomohla vybrat adekvátní část expozice nebo výstavy (návštěva celého muzea, nebo příliš rozsáhlé výstavy se mine účinkem)*
- *po návštěvě muzea následovaly aktivity ve škole, zamýšlení nad smyslem předmětu návštěvy*
- *škola poskytla navštívenému muzeu zpětnou vazbu*
- *škola žáky na návštěvu muzea připravila (s ohledem na ostatní návštěvníky je mimo jiné zapotřebí poučit děti o vhodném chování)*

Pro dospělé:

- Aktivní programy pro dospělé jsou obecně méně frekventované, než programy pro děti.
- Při práci s dospělými je dobré navázat na roli muzea ve vytváření místního společenství (*Ačkoliv v současné době není spolkový život v Česku obvyklý, lze navázat na tradici první republiky a tradicionalistické spolky jako sokolové, myslivci...*)
- Doporučuje komunikaci formou příběhu – navázání na lidové tradice kraje, svátky, oslavy
- *Na rozdíl od dětí se učí jeden od druhého*
- *Mají nezbytnou potřebu propojit nové myšlenky s tím, co už vědí, a učí se mnohem rychleji, než děti*
- *Na rozdíl od dětí jsou zodpovědní za svůj život, ve vzdělávacím procesu se však nepředpokládá, že si své vlastní vzdělávání vezmou na starost*

- *Jsou ochotni pustit se do učení, pokud doufají, nebo očekávají, že jim to v životě pomůže fungovat efektivněji nebo si života víc užívat*
- *Jsou orientováni na učení, které má těžiště v životě (problémy života, úkoly, situace), zatímco děti jsou orientovány na učení, jež má těžiště v předmětech (tj. získání dostatečných znalostí pro postoupení do dalšího ročníku)*

Charakteristiky muzea orientovaného na veřejnost:

- Reflektuje současné vzdělávací teorie a způsoby komunikace, uplatňuje je při přípravě výstav a programů, získává zpětné vazby od svých uživatelů a bere jev úvahu
- Ví, kdo jsou jeho návštěvníci, rozumí potřebám a zálibám různých skupin obyvatelstva, zajišťuje možnost uplatnění různých učebních stylů v muzeu
- Buduje dlouhodobý a důvěryhodný vztah se všemi vrstvami v místním společenství, navazuje kontakt i s těmi, kteří do muzea nechodí, aby identifikovalo bariery, které jim v tom brání
- Snaží se o to, aby komunita byla zastoupena v radě muzea a společnosti přátel muzea

Charakteristiky muzea zaměřeného na učení:

- Muzeum poskytuje přímou zkušenost s daným předmětem ve vhodném kontextu
- Muzeum usnadňuje dobrovolný, vysoce osobní a aktivní styl učení
- Muzeum usnadňuje a podporuje sociálně orientované učení napříč generacemi

Shrnutí:

- Alexandra Brabcová je jednou z průkopnic galerijní pedagogiky v České Republice
- Díky programu Brána Muzea Otevřená byla vytvořena rozsáhlá síť kontaktů a vztahů muzeí, galerií, škol a spolků
- Zásady pro galerijní pedagogy definované PhDr. A. Brabcovou jsou jasné a logicky strukturované a vhodné pro sebevzdělávání muzeí i pedagogů

Literatura:

- [1] Brána muzea otevřená; Průvodce na cestě muzea k lidem a lidí do muzea; Brabcová, Alexandra, JUKO, Náchod; ISBN 80-86213-28-5
- <http://www.openthinktank.cz/rezervace/osobnost/66>; Osobnost; Alexandra Brabcová; 3. 11. 2011